

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6 • Telefon broj 2177 • Račun Poštanske štedionice br. 12.943 • Oglas po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 25 sept. 1936
God. VII • Broj 38

Smisao i značaj Petrove petoletnice

Divna je misao pala u ovoj nemisaonoj današnjici, da Sokolstvo uprti na svoja pleća jednu golemu ali plemenitu obavezu u vremenu dok naš Kralj, prvi Soko, ne preuzevše vladavinu u Svoje ruke. Bilo je i dosada planiranja, ali nije bilo zamašnog i sveobuhvatnog plana. Bilo je i dosada obavezivanja, ali nije bilo kolektivne obaveze.

U ovoj zemlji našoj, gde, po jednoj skorašnjoj otvorenoj reči, mnogi pobegoše sa njive jugoslovenske i sjetiše se u verske i plemenske zbogove, dostojanstvo sokolske vere i čast sokolske svesti tražili su od nas da premimo put Kraljevom dolasku na presto.

1941 god., kad Kralj Petar II prihvati za plug Oca Svoga, Oca i Iskupitelja Otadžbine, mi Sokoli, na žalost našu gotovo jedini nosioći integralnog i beskompromisnog jugoslovensta, staćemo pred presto i reći: — Evo Kralju, evo Gospodaru, učinimo što smo znali i umeli. Selo, tu kolevku naše snage, razbudiš smo, dom smo zadnjički podigli, našu organizaciju smo u širokim narodnim redovima učvrstili, telo ojačali a dušu okrepili. Zatim smo prosvetu širili, poljoprivredni rad usavršavali i zdravlje našeg naroda čuvali. Eto, to su plodovi našeg rada u narodu i za narod dok smo Te očekivali. Pridi i osluhnji pred vratima male seoske potlešice i tu ćeš sa guslarskih struna čuti jedinstveni jezik roda svoga:

Tuj po gorah i dolinah,
Preko devet pokrajina,
Svud ga majke djece uče;
Sokolova, sokolića
Njegovijeh gn'jezdju tu je,
Svuda tudi se pjevat čuje
Pjesan Marka Kraljevića.

I tu smo dolazili, i tu smo zapretani organj raspirivali.

Narodno predanje, duša narodna od Nemanjića i Zrinovića, od Dušana i Tomislava, tu su, u litici i planini, dubravi i humnini, našli stanište svoje. Tu je, o Kralju naš, klesana i vajana božanstvena istina, stvorena na kravom iskustvu, za koju se zalažemo i koju pred licem otadžbine stalno izgovaramo: Ko neće brata za brata, hoće

tudina za gospodara. To je naš nacionalni Credo, naš nacionalni Vjeruju. —

Pet godina pred nama je zadužbeničkog rada i otačastvenog žrtvovanja. Ima li lepe i svetlijе zadužbine nego česmu, četvrtu ili bunar napraviti u bezvodnom kraju? Ima li užvišenje delu nego seosku ulicu urediti, šumu zasaditi, zborište seosko napraviti i spomenik zahvalnosti podići ocu, borcu i pregaoču? Narod bez materijalnih dobara jeste siromašan narod, ali narod bez duše mrtav je i bez budućnosti. A Sokolstvo tu dušu hoće da sačuva i da je ukopa u temelje Kraljeva prestola — da bi otuda sjaja i blistala sa sreću države i ponos nacije.

Setimo se danas izboritih reči genijalnog narodnog guslara, koji je, kao i mi danas, pre više od sto godina, kad se počela stvarati naša narodna sloboda, dozivao i vatio:

Ko ne ima od srca poroda
Ev' sad može sreću otvoriti,
Svoju dušu vréti u čistotu;
A ko ima od sreća poroda,
Taj nek' digne danas još jednoga,
Nek podigne svjetlu zadužbinu
Kako može i kako umije
Porad Boga i poradi duše.
Otkupljuite, moja braća draga,
Otkupljuite te narodne duše,
Svojoj duši mjesto uhvatite.

Eto, braćo, to je smisao Petrove petoletnice, to je smisao našeg plana za budućih pet godina. A to je ujedno i otkupni zavet svih onih koji ne žive i ne rade samo za sebe nego za pokoljenja koja dela sude. To će biti naš stanackamen u velikoj gradevinji jugoslovenskoj, prva naša potpora Kralju i čuvara našeg narodnog i državnog jedinstva.

Stoga, braćo, budite čuvari doma, zidari sela i zajednice naše. Budite svejni neimari u ovoj zemlji, našoj lepotici i patnici majci, rad greha njenih grešnih sinova, koji hoće da je ruše i miniraju, dele i parceliraju. Budite čuvari ognjišta i vatre oko kojih će se okupljati promrzli i prozeble, zalutali i izdubljeni. Jednom rečju, budite ne-pokolebivi Sokoli i sejači sloge, ljubavi, bratstva!

Prof. Jovan Radulović,
Mostar.

I studenti pristupaju sokolskoj Petrovoj petoletci

Proglasušenoj Sokolske Petrove petoletke pridružuje se iskreno s puno volje i nade, i Prva studentska radna četa univ. prof. brata dra Laze Popovića; ova prva studentska radna četa, čiji je rad uskočio vezan uz rad i akciju Mostarske župe. I zato je i svečano proglašenje Sokolske Petrove petoletke također i svečanost Prve studentske radne čete.

Proglas Sokolske Petrove petoletke proglašen je i plan rada i našeg omladinskog pokreta. Od početka naše akcije, mi smo omladincima nastojali da materijalno i moralno pomognemo akciju Župe mostarske. Učinili smo onoliko, koliko su nam dopuštale snage. Tako smo činili do dana današnjega — tako ćemo činiti do poslednjeg časa trajanja Petoletki, do izvršenja i ostvarenja poslednjeg zadatka, koji nam je namenjen. Realizaciji ovog petogodišnjeg plana pristupamo puni snažne volje i vedrog verovanja. Kao i ostala braća Sokolovi, spremni smo i mi da do kraja izvršimo i ispunimo zadani reč. — Reč koju smo danas dali Mladomu Kralju i narodu našemu; i koju treba da junački održimo i da na ovome polju rada ne sustanemo.

Danas započinjemo jednu veliku bitku, u kojoj treba da samo mi ostanemo pobednici i niko drugi. — A mi

sмо i uvereni da ćemo biti pobednici, jer da nismo verovali u to od prvog časa ovog našeg velikog pothvata — mi ne bismo ni činili ovo što danas činimo.

Radna omladina Prve studentske radne čete vodena je samo jednim načelom: čestitim, iskrenim, poštenim i otvorenim radom za narod i za dobro Otadžbine. Želimo da stvorimo radno kolo Mladom Vladaru, koje će umeti i znati da opstoji svugde i na svakom mestu. Mi želimo da Kralj Petar II budu gradić — mi pak, da Mu budemo iskreni pomagači u Njegovoj teškoj i istorijskoj misiji.

Služimo narodu, jer znamo, da je čestita služba narodu, služba Bogu, a to je i najveća pomoć koju pružamo Mladom Vladaru.

Mi smo tom svojom službom ponosni i ne strašimo se mnogobrojnih protivnika, koji i nas, kao i vas, braćo Sokolovi, nastoje da ometu u našem zajedničkom narodnom radu.

Danas u tzv. »napredno vreme« svaki onaj, koji se prihvata lopate i motike, da pomogne bratu svome seljaku, biva nazivan ovako i onako. Nas, koji želimo da radimo, nazivaju protivnicima »naprednog doba«, a šta su do danas učinili »naprednoga« ti »pobornici« »naprednog doba«. Danas

ova zemlja nema većih neprijatelja od njih samih, ali na nama nije da se protiv njih borimo izvikivanjem političkih parola. Njihovom besposluštvu treba da se suprostavimo svojim otvorenim radom. Radom i samim radom pobiđićemo svoje protivnike. Sokolska Petrola petoletka objava je jedne velike bitke. Ona treba da bude manifestacija jedne nesalomljive snage, volje i ljubavi prema ovom našem narodu, koji je tako malo osetio iskrene ljubavi i to baš od onih, koji najviše izvikuju svoju ljubav prema njemu, udaraju se u prsi, kao što to činjaju Farisej u hramu Božijem.

Danas, kada se jugoslovenski nacionalizam nalazi u svojim najtežim časovima, kada je teško i opasno izreći svoju nacionalnu misao, treba da počašćemo svima i svakome, da je taj proganjani jugoslovenski nacionalizam pun snage, da je neuništiv i da je stvarački. Mi nećemo da iznosimo zastave i da se borimo za stare papire. Hoćemo, da radimo i da stvaramo. Da očuvamo ovu namučenu otadžbinu i za nas i za zabludele naše protivnike — za one, koji dolaze i koji trebaju i moraju da budu srećniji od našeg današnjeg izmučenog pojasa. Jugoslovenski Sokolovi treba da prednjače i u ovoj velikoj zadaći jugoslovenske nacije. I kao što su za vreme robovanja visoko uzdužili zublju narodnog preporoda, danas isto tako treba da ponesu zublju socijalne i ekonomski obnove naše narodne države i da budu prvi borci u prvim redovima.

Hoćemo da nas Mladi Vladar u doba svoje punoljetnosti nade potpuno spremne, a treba da znamo i to, da je Sokolska Petrola petoletka samo jedna, možda i usamljena etapa, u sveopštrem izgradnjivu naciju i države. Kralj Petar II poziva ceo narod, da gradi i izgradiće. Tada će biti sve čestito i pošteno uz Mladog Vladara i kada se okupi oko Njega sve čestito i pošteno, ono što misli iskreno i otvoreno, tada će biti rešeno pola problema jugoslovenskih, a budućnost biće vrednija.

Prva studentska radna četa brata prof. dr. Laze Popovića ulazi u Sokolsku Petrolu petoletku zajedno sa jugoslovenskim Sokolstvom, a specijalno sa Sokolima župe mostarske. Spremni smo svakog časa da izvršimo svoju zadaću u ovom petogodišnjem planu. Ne obaziremo se na protivnike i puščamo ih neka viđu pored nas. Spremni smo uvek da gradimo, ali i da odbranimo. Ne bojimo se zrtava, ne bojimo se reći ko smo i što smo. Volimo narod i Mladog Vladara i Narod u jednu veliku, široku, toplu i svetu misao — Otadžbinu.

Ne stidimo se reći da smo jugoslovenski nacionalisti, jer nikada nismo shvatili nacionalizam kao trgovачki artikal ili političku parolu. Ne govorimo mnogo o slobodi, jer ne nosimo misao slobode na jeziku, već na srcu, a znamo i to da tam, gde ima malo rada ima i malo slobode, gde je mnogo reči tamo je haos i magla. I ono što nas uzdiže iznad sviju naših protivnika — to je naš tih i sabran ali stvaran rad u narodu.

Ali treba odlučno da napomenemo: ono što je naše ne damo, i nema te sile, koja bi nam mogla oteti! Jer kao što smo spremni, da gradimo i izgradujemo — naše je:

da ginemo i krv prolivamo,
da junački amanet čuvamo,
divno ime i svetu slobodu,
zemlju našu staru djedovinu.

Današnjim svečanim Proglasom ulazi i Prva studentska radna četa u Sokolsku Petrolu petoletku. Sa braćom Sokolovima i mi kličemo mladome Kralju: Spremni smo uvek svagde i na svakom mestu da Ti služimo čestitim i poštenim radom, da zadužimo za sve vekove ime Tvoje u narodu jugoslovenskom i da budemo prvi uz Tebe, kada nas zovneš sa prestolom Veličkoga Aleksandra Ujedinitelja!

Veljko Kuprešanin,
stud. filozof. Zagreb.

Sokolskovo i dobrotoljakačke legije

Dvadesetgodišnjica Solunskog fronta

Ko iskreno i strasno voli svoju Otadžbinu, neustrašiv je i hrabar kao Bog, a prezren i gladan kao pas.

Petar Kočić

Mesec septembar 1916 godine ispunjava mnoge svetle, ali i mučne strane naše narodne povesnice u borbi za nacionalni opstanak i narodno oslobođenje i ujedinjenje.

Nakon pada Srbije i kalvarije njenog naroda i njene vojske kroz albanske gudure i kroz razne države, pa i kontinent, desetkovana, premorena i raznim bolestima shrvana srpska vojska trebala je dugi odmor, obnovu i pritok novih, svežih i poletnih sila, da bi se ponovo uhvatila ukošta s mnogo jačim neprijateljem i zadala mu poslednji i smrtni udarac. To pojačanje dobila je srpska vojska u jugoslovenskim dobrotoljacima, koji su pripadali i srpskom i hrvatskom i slovenačkom delu našeg naroda.

Dobrotoljaci pokret usko je povezan sa Sokolstvom. Zapravo ta se dva pojma skoro i poklapaju. Šteta je, što mi Sokoli nemamo sakupljena dokumenta o našem sudelovanju u svetskom ratu, o našim nastojanjima i borbama za slobodu i ujedinjenje. Naša literatura u tom pogledu vrlo je manjkava, nešredena i razbacana. Nalazimo članaka u raznim kalendarama, almanasima i brošuricama, ali sve sakupljeno, sredeno, upotpunjeno i historijski osvjetljeno u jednoj celini toga nemamo.

Godine 1916 u mesecu septembru broj ratišta povećao se je i s t. zv. Solunskim frontom, u kome se je naš narod borio za slobodu i ujedinjenje. Taj front bio je od odlučnog značaja po naš narod i čovečanstvo uopšte. U redovima srpske i savezničke vojske bile su i jugoslovenske legije — naši jugoslovenski dobrotoljaci, o čijem je herojstvu govorio čitatav svet.

U organizovanju dobrotoljakačkih legija Sokolstvo je igralo vrlo vidnu da ne rečemo glavnu i vodeću ulogu. Dobrotoljaci su se uglavnom i rekrutovali iz sokolskih redova iz svoje zarobljene domovine, van domovine, Severne i Južne Amerike, Australije, te sa svih evropskih ratišta. Ukoliko dobrotoljaci i nisu bili pripadnici sokolske organizacije, a većina je neosporno bila, oni su bili zadahnuti sokolskom idejom, osokoljeni sokolskom borbom i sokolskim idealizmom, oni su bili vodeni i vaspitani od pripadnika sokolskih jedinica. Dobrotoljaci oficiri bili su svi Sokoli. Dobrovoljno je pročitati samo nekoliko članaka M. Marjanovića, Ante Kovača i dr., kao i knjige brata dra Laze Popovića »Veleizdajnici« te desetero knjiga brata dra Pivka »Protiv Austrije i »Carzane«, pa da se dobije tek bleda slika o veličini nastojanja sokolskih radnika u radu na pribiranju jugoslovenskih dobrotoljakačkih odreda. Sokolstvo je za vreme svetskog rata bezuslovno uzelo na svoja ledra vrlo tešku i časnu zadaću.

Dobrotoljaci pokret počeo je da se širi najpre u jugoslovenskom elementu; drugi narodi još nisu ni mislili o dobrotoljacima, kada je velikom Rusijom zatalasao val jugoslovenskog dobrotoljakačkog duha. Iz velike Rusije počeli su se dobrotoljaci sakupljati iz ostalih savezničkih zemalja i javljati se u dobrotoljace srpske vojske. Kasnije su dobrotoljaci počeli formirati samostalne pukove s jugoslovenskim karakterom i pod jugoslovenskim imenom.

Dobrotoljaci jugoslovenski talas zapljušnuo je i daleke kontinente u kojima je živeo naš narod, koji se tamio i selio da u slobodnim zemljama, daleko od mačuhinske dvojne monarhije, zasluzuje svoj svakidanji hleb i da se osigura za svoje stare i crne dane. U tom oslobođilačkom i nacionalnom radu i pokretu svakako prednjače naši iseljenici u Severnoj Americi, koji su bili udruženi u sokolskoj organizaciji. U toj zemlji dolara najpre se čuo poklik: Za ujedinjenje i otadžbinu. Naša sokolska braća u Severnoj Americi prvi su ponudili svoje živote za velike sokolske i narodne ciljeve: za slobodu domovine i jedinstvo naroda. Već 1915 godine hteli su da po-

hrle na front u Evropu da se bore s većim neprijateljem, ali razne okolnosti, kako američke tako i naše austrijske i austrijskanske narave, omele su taj uzvišeni korak američkih srpskih, hrvatskih i slovenačkih Sokola. Da se posvedoči visoki moralno-nacionalni nivo naših američkih Sokola neka posluži i ovaj fragment iz njihova delovanja, nacionalnog shvatanja i ispravnog razumevanja sokolske ideje. Godine 1915 meseča septembra održan je u Klivlendu hrvatski svesokolski slet, kojem su učestvovali i srpski i slovenački Sokoli. Na tom letu jednokrvna braća likvidirala su svoje plemenske saveze i ujedinili se u Jugoslovenski sokolski savez te izdali proglašenje na svoje sunarodnjake i druge narode, u komu su između ostalog rekli i ove značajne i programatske reči: »Mi Hrvati, Slovenci i Srbi jedan smo narod. Borba Srba naša je borba, a njihove težnje naše su težnje! S njima stojimo u borbi protiv zajedničkog neprijatelja za ostvarenje zajedničkog idealista oslobodenja i ujedinjenja svih Jugoslovena u jednu veliku državu. I kad su mnogi godine 1915 klonili duhom zbog raznih smetnji i nerazumevanja njihovih idea, kada im je bilo onemogućeno da se pusti u ruci braće u Americi zatajio, da je dobrotoljaci pokret u Sjedinjenim Državama pokopan. Ali su se prevarili. 1916 godine povereno je Jugoslovenskom sokolskom saveznu organizovanju dobrotoljaca i tada se je ispoljila sva ona sokolska svest, sva sokolska energija i ljubav prema domovini, koja je, naoko, tinjala u sreću američkih Sokola. Sokoli - dobrotoljaci daju se na posao i uza sve teško

Župske svečanosti u Mostaru

Na 12 i 13 septembra Sokolska župa Mostar na svečan način proslavila je ulazak svih svojih jedinica u Sokolsku Petrovu petoletku, koja se ima izvršiti za ovo vreme do stupanja na presto Nj. Vel. Kralja Petra II.

U subotu su održane župske utakmice na spravama i u granama laka atletike na vežbalištu Sokolske čete Višovići Rudnik, za prvenstvo župe između društava i četa.

U nedelju su se nastavile utakmice s četama, zatim su izvršene utakmice u igrama i održane I župske strelničke utakmice. Guslarske utakmice održane su u sali Srpskog doma. Po završenim utakmicama održani su pokusi za župsku javnu vežbu sa svim kategorijama. U 11 sati pre podne krenula je svečana sokolska povorka kroz most, na čelu sa sokolskom konjicom društva Mostar i konjicom sokolskih četa, pa starešinstvo župe s izaslanicima i članstvom svih kategorija iz društava i četa. U povorci su uzele učešća tri sokolske muzike, i to iz Stolca, Velaluke i Mostara.

Posle završene povorce, bio je zbor celokupnog članstva na rondo-u. Tu je Srp. pevačko društvo »Gusle« otpevalo »Sokolski pozdrav« i »Molitvu Jugoslovena«, a zatim je uzeo reč starešina župe brat Čedo Milić, istakavši značaj ove sokolske proslave te očitavši put po kojem trebaju pravi sokolski trudbenici da idu. Za njim su govorili braća: Jovan Radulović, koji je izneo program petoletke, dr. Đuro Arneri, koji je doneo pozdrave s otoka Korčule, dr. Ridanović i Radmilo Grdić, koji je doneo pozdrave uprave Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije i Sokolske župe Sarajevo. Po završenim govorima i proglašenim ulaskom Sokolske župe Mostar u Petrovu petoletku, izvršen je defile sokolskih jedinica pred starešinstvom župe i izaslanicima.

Posle podne održana je II župska javna vežba, na kojoj su istupili u vežbama takmičari i takmičarke svih jedinica, te je tom prilikom pročitan rezultat svih župskih utakmica u prisustvu Kraljeva izaslanika, koji je na svečan način predao lovov venac četi pobednicima s utakmicu Sokolskog društva Mostar.

Na ovim takmičenjima postignuti su vrlo lepi rezultati, iako su se takmičari imali da bore s velikim teškoćama oko uvežbavanja. Donosimo najbolje uspehe s ovih takmičenja.

Uspesi u II župskih plivačkih utakmica

Članovi

50 metara slobodno:

I mesto brat Ciganović Luka, Dubrovnik, za 27,9 sek.;
II mesto brat Palčok Vedran, Korčula, za 28,1 sek.

100 metara slobodno:

I mesto brat Ciganović Luka, Dubrovnik, za 1,04,1 minutu;
II mesto brat Palčok Vedran, Korčula, za 1,07,3 minutu.

200 metara slobodno:

I mesto brat Radić Drago, Dubrovnik, za 2,44,2 minutu;
II mesto brat Filipi Jugoslav, Korčula, za 2,49,2 minuta.

400 metara slobodno:

I mesto brat Statinger Željko, Dubrovnik, za 6,04,2 minuta;
II mesto brat Lovričević Ante, Korčula, za 6,44,3 minuta.

3 × 100 metara mešovito:

I mesto Sokolsko društvo Dubrovnik za 4,15,2 minuta;
II mesto Sokolsko društvo Korčula za 4,28,2 minuta.

4 × 50 metara slobodno:

I mesto Sokolsko društvo Dubrovnik za 1,58,2 minuta;
II mesto Sokolsko društvo Korčula za 2,02,1 minuta.

Članice

50 metara slobodno:

I mesto sestra Mozetić Marija, Dubrovnik, za 41,1 sek.;
II mesto sestra Kotlarić Marija, Dubrovnik, za 42,3 sek.

50 metara prsno:

I mesto sestra Marinković Ljubica, Dubrovnik, za 54,9 sek.;
II mesto sestra Mandić Marija, Dubrovnik, za 55 sek.

Muški naraštaj

50 metara slobodno:

I mesto brat Mitrović Veljko, Dubrovnik, za 29,7 sek.;
II mesto brat Grbavčević Mate, Dubrovnik, za 31 sek.

50 metara prsno:

I mesto brat Šteker Dušan, Dubrovnik, za 38 sek.

50 metara ledno:

I mesto brat Ciganović Marko, Dubrovnik, za 1,23 minuta;
II mesto brat Škero Mladen, Dubrovnik, za 1,26,2 minuta.

4 × 50 metara slobodno:

I mesto Sokolsko društvo Dubrovnik za 2,05 minuta.

Zenski naraštaj

50 metara slobodno:

I mesto sestra Babić Stojanka, Dubrovnik, za 41 sek.;
II mesto sestra Bubalo Milica, Dubrovnik, za 45 sek.

50 metara prsno:

I mesto sestra Arsenalić Katica, Dubrovnik, za 50,4 sek.;
II mesto sestra Babić Stojanka, Dubrovnik, za 56,1 sek.

I župska streljačka takmičenja

Ova prva takmičenja u streljanju nisu pokazala bogzna kakve uspehe. Takmičenjima je pristupio lep broj takmičara, a streljanje se je vršilo u skupinama i pojedinačno.

U prvoj skupini nastupila su dva odeljenja i to iz jedinica Blato i Prebilovci. Takmičilo se je u tri stava: u ležećem, klečećem i stojećem i to sa 15 metaka. Prvo mesto postiglo je društvo Blato sa 9 pogodaka, a četa Prebilovci drugo sa 8 pogodaka u bojnu metu.

Od pojedinaca osvojila su tri prva mesta: I mesto br. Stjepan Baškariović iz Blata s 5 pogodaka, II mesto br. Milisav Ekmečić iz Prebilovaca s 4 pogodka i III mesto br. Spaso Mrkonjić iz Bradine s 3 pogodka u bojnu metu. I pojedinci su takmičili u sva tri stava i s 15 metaka.

U drugoj skupini postigao je prvo mesto br. Bećir Malović iz Jablanice, a drugo br. Salko Behrem iz Jablanice.

VI župska takmičenja u odborje

Članovi

I mesto Sokolsko društvo Konjic,
II mesto Sokolsko društvo Metković,
III mesto Sokolsko društvo Nevesinje.

Muški naraštaj

I mesto Sokolsko društvo Mostar,
II mesto Sokolsko društvo Konjic,
III mesto Sokolsko društvo Metković.

Zenski naraštaj

I mesto Sokolsko društvo Mostar I,
II mesto Sokolsko društvo Mostar II.

V Opšte župske utakmice

Sokolske čete

Članovi

I mesto Sokolska četa Prebilovci sa 19.352,30 bodova;
II mesto Sokolska četa Donji Podplati sa 16.087,99 bodova.

Pojedinci:

I mesto brat Ekmečić Milisav, Prebilovci, sa 4040,29 bodova;
II mesto brat Vukosav Vaso, Donji Podplati, sa 3808,50 bodova;
III mesto brat Brnjašić Jovo, Prebilovci, sa 3790,15 bodova.

Pojedinci čete

Deseteroboja:

I mesto brat Samargić Milorad, Plana, 5.404,43 bodova;
II mesto brat Savić Čedomir, Bačevići, 4.949,20 bodova;
III mesto brat Savić Jovo, Bačevići, 4.702,15 bodova.

Muški naraštaj

Odeljenje:

I mesto Sokolska četa Lisičići sa 18.806,75 bodova;
II mesto Sokolska četa Klepci sa 17.314,70 bodova;
III mesto Sokolska četa Bačevići sa 15.589,30 bodova.

Pojedinci:

I mesto brat Borić Salko, Lisičići, sa 3617,30 bodova;
II mesto brat Mihić Miloje, Donji Podplati, 3595,27 bodova;
III mesto brat Lepara Jusuf, Lisičići, sa 3494,10 bodova.

Šesteroboja:

I mesto brat Dokanović Danilo, Mačo Polje, sa 3.308 bodova.

Muška deca

Pojedinci:

I mesto brat Parano Filip, Metković, sa 503 bodova;
II mesto brat Čizmić Enver, Nevesinje, sa 420 bodova;
III mesto brat Čermak Rade, Metković, sa 420 bodova.

Zenski naraštaj

I skupina

Odeljenja:

I mesto Sokolsko društvo Mostar I sa 2628 bodova,
II mesto Sokolsko društvo Mostar II sa 2119 bodova.

Pojedinke:

I mesto sestra Milić Biljan, Mostar, sa 1599 bodova;
II mesto sestra Dizdarević Sonja, Mostar, sa 1526 bodova;
III mesto sestra Mastilović Krista, Mostar, sa 1458 bodova.

Muška deca

Odeljenja:

I mesto Sokolsko društvo Mostar I sa 6956 bodova,
II mesto Sokolsko društvo Mostar II sa 6594 bodova.

Pojedinci:

I mesto brat Hasandedić Enver, Mostar, sa 1714 bodova;
II mesto brat Bajić Nenad, Mostar, sa 1573 bodova;
III mesto brat Reljić Slobodan, Mostar, sa 1504 bodova.

Zenska deca

Odeljenja:

I mesto Sokolsko društvo Mostar I sa 6520 bodova,
II mesto Sokolsko društvo Mostar II sa 5237 bodova.

Pojedinke:

I mesto sestra Milić Biljan, Mostar, sa 1599 bodova;
II mesto sestra Dizdarević Sonja, Mostar, sa 1526 bodova;
III mesto sestra Mastilović Krista, Mostar, sa 1458 bodova.

Po objavljenim uspesima s takmičenja predao je zamenik župskog starčine predstavnik župskog akademijom, koja je održana u Oficirskom domu pred dupkom punom bašćom u prisustvu Kraljevog izaslanika, komandanta di-vizije i njegova pomoćnika.

Na akademiju su naročiti i s velikim uspehom izvedene tačke Sokolskog društva Velaluka »U boje i «Tri-glav marš», zatim Sokolskog društva Blato »Dalmatinski šajkaš«. Pored ovih tačaka osobitu pažnju pobudio je župski prvak u gusljanju brat Šarović iz čete Stepen.

Time je bila završena ova lepa proslava, i sada se nastavlja program rada Sokolske Petrove petoletke.

P. Č.

Župski prednjački tečaj Sokolske župe Niš

Načelništvo Sokolske župe Niš održalo je od 7 do 17 septembra 1936 god. župski prednjački tečaj.

Tečaj je pohodalo 12 sestara i 18 braće.

Društva su bila zastupljena na tečaju sa sledećim brojem tečajaca: Aleksinac (1), Blace (1), Bosiljgrad (2), Bojlevac (2), Bor (Rudnik) (2), Vlasotince (2), Vlad. Han (1), Lebane (1), Negotin (3), Niš »Matica« (5), Pirot (2), Prokuplje (1), Sokobanja (1), Trešibava (Rudnik) (1) i Caribrod (3).

Tečaj je otvoren na dan 7 septembra, starešina župe br. Rad. Dimitrijević.

Voda tečaja bio je br. Ban, savezni predstavnik, a pomagaci su mu bili br. Stojanović, žup. predstavnik, br. Todorović, nast. društva i sestra Stevanović, načelnica društva Niš-matica.

Predavači su bili braća: Ban (II struka) nazivovljen na spravama i praktično vežbanje na spravama, laka atletika; brat i sestra Ban (svaga 53 časa); Černe, nač. župe (I struka: proste vežbe, I gl. vrsta teoretski i praktično — svaga 11 časova); M. Maričević, zam. nač. župe (I struka: strojne vežbe teoretičke).

Za vreme tečaja održano je nekoliko časova iz narodnih kola, koja su predavali brat i sestra Ban.

Tečaj je završio prigodnim govorom starešine župe br. Dimitrijević.

S tečajcima su se oprostili i zam. starešine župe br. Čohadžić, nač. župe br. inž. Černe i savezni predstavnik br. Ban.

Tečaj je završio prigodnim govorom starešine župe br. Dimitrijević.

S tečajcima su se oprostili i zam. starešine župe br. Čohadžić, nač. župe br. inž. Černe i savezni predstavnik br. Ban.

Brat Milko Kapež, nam. staroste Sokolske župe Ljubljana — šestdesetletnik

Naš mili star Sokol br. Milko Kapež praznuje 27. septembra t. l. v krogu svoje rodbine šestdesetletnico svojega rojstva. Nihče, kdor pozna br. Milička, bi mu ne prisodil 60 krijev, saj je še vedno tako mladeničko čil in krepak in vse to po zaslugu sokolske telovadnice, v kateri si je že v zgodnji mlado-

Brat Milko Kapež

sti utrdil svoje mišice. Vse svoje življenje je posvetil narodu in sokolski ideji. Rojen 27. septembra 1876 v Ljubljani, je prišel kot dveleten deček k svojim sorodnikom v Vipavsko dolino, kjer si je že v zgodnji mladosti pridobil na skalnatih kraških tleh trdno narodno vzgojo. Kot trinajstletni deč-

ko se je posvetil urarski obrti, krenil nato v tujino, da se izpopolni v svoji stroki in pridobi potreben znanje. Že kot vajence se je zanimal za sokolsko telovadbo ter posečal kot naraščajnik telovadnicu v Narodnem domu. V Hainburgu ob Dunavu, kamor ga je zanesla pot, je ustanovil telovadno društvo in si kmalu pridobil iškreno priateljstvo svojih tovarisev.

Leta 1896. se je vrnil v domovino, da odsluži svojo vojaško dolžnost, nato pa se je z mo mladeničko agilnostjo in požrtvovalnostjo oklenil sokolskega dela. Vstopil je v vrste Ljubljanskega Sokola, kjer je deloval do ustanovitve Sokola Ljubljana II., katerega ustanovni in zvest član je vse do današnjega svojega jubileja. V prvih dneh po izbruhu svetovne vojne, ko je bil ves avstrijski srd naperjen proti narodnim in naprednim organizacijam med Slovenci, je neustrošeno, ne meneč se za nevarnost in posledice, stal v boju in rešil svoje Sokolsko društvo Ljubljana II. iz kremljev avstrijskih partizanov, ki so mu hoteli zapleniti premozjenje. Ob 25 letnici svojega sokolskega udejstvovanja leta 1925. pa je zbral jubilant svoje dolgoletne in težke izkušnje v »Spomin« ob 25 letnici, in jih podaril »Sokoliču«, listu za jugoslovenski sokolski naraščaj. Kot dolgoletni društveni podstarosta, predsednik zadruge urarjev in zlatarjev in podstarosta Sokolske župe Ljubljana si je brat Milko Kapež pridobil neverljivih vsestranskih zaslug. Za svoje nesebično in požrtvovalno narodno delovanje je prejel odlikovanje tudi z najvišjega mesta.

Brat Milko! V dokaz svojega ikre-nega priznanja Ti ne moremo podati nicesar drugega, kakor vsa svoja sokolska srca, združena v bratske če-stitke Tebi in Tvoji narodni družini. Da bi brat Milko učakal še mnogo, mnogo zdravih let!

Naši pokojnici

† Brat ANTON KODER,
ustanovitelj Sokolskega društva
Murska Sobota

Cetudi so že dolgi dnevi za nami, ko smo spremljali k večnemu počitku br. notarja Kodra, je ostala nezmanjšana bolest med nami ob njegovi izgubi. Br. Koder je bil Sokol po sreu in duši. Mursko soboško Sokolsko društvo je izgubilo v njem svojega ustanovitelja. Takoj po preobratu je prišel v naš kraje. Prekmurje je do takrat pogrešalo sokolskih in nacionalnih delavcev, zato je bilo delo v tem pravcu težko in naporno. Prirojena energija in velika marljivost sta njegovi sokolski zavesti dali pogon. Začetno pionirske delo je kmalu obrodilo sadove. Okrog sebe je zbral može in mladeniče in ustanovil prvo sokolsko edinicu v Prekmurju. Sam v središču sokolskega gibanja, se ni ustrašil nobenega dela. Kot apostol je sledil Tyrševemu evangeliju, v katerem je videl kulturno in nacionalno poslanstvo za Prekmurje. Več let je bil tudi starosta društva. To je bila njegova najsvetlejša doba, saj takrat je započel akcijo za zgraditev Sokolskega doma ter jo tudi končal. Mogočen dom, ki je danes v kras Murski Soboti, je njegovo delo. In da se je pozneje Sokolstvo takoj razširilo v Prekmurje, ter da je že pred leti društvo zavzelo v Murski Soboti dominantno pozicijo in prvo besedo nad vsemi drugimi društvimi, je pač zasluga pokojnika, ki je znal preceniti bodočnost in uklonil sedanjost svoji volji in svojem delu. Pa se je pozneje umaknil z vodilnega mesta. Stal je ob strani in pazno motril nadaljnje delo. Vedno pa si ga našel v odločilnih trenutkih zopet na čelu a le toliko, da je vsemu gibanju dal zopet varne bregove. Pa je usoda hotela, da je klonil, prerano vse prerano. Cetudi že danes čutimo neizmerno izgubo, pa bo bodočnost nam dala to čutiti še z podvojeno silo. Posebno čete so izgubile svojega voditelja. Kolikokrat je pohotel k kmečkim fantom, popravljal to, nasvetoval ono kakor to zna le človek, ki mu je pogled vprst v jutrišnji dan.

Posle svečanog čina osvečenja prideren je zajednički ručak, gde su odbrane mnoge lepe zdravice o radu in uspehu Sokolskog društva Erdevik. Sokolsko društvo Erdevik nada se, da će ga u izvršenju svog programa rada za vreme Petrove petoletke pomoci sva bratska društva in čete ma i najmanj svojim prilozima, kako bi ovo započeto delo bilo što pre dovršeno.

Sokolsko društvo Erdevik osvetilo je kamen temeljac svog doma

Sokolsko društvo Erdevik, župa Beograd br. Božidar Popović, izaslanik bana Dunavske banovine, podnačelnik g. Bračinac, delegati bratskog društva Šid i sokolskih četa Adaševci i Berkasovo.

Potreba za domom u ovom društvu osečala se još od obrazovanja društva. Nastojanjem sadašnje uprave društva, a potpomognute od svog člana, a naročito pomoći pretsestnika erdevičke opštine brata Đorda T. Sirađovića, da je opština poklonila besplatno gradilište za gradnju uz osnovnu školu u mesnom parku.

Iz skromnih sredstava, koje je ovo društvo prikupilo od ustanova i građana u svom mestu, dom će kroz koji dan doći pod krov.

Osvetičenu kamena temeljca prisustvovao je delegat bratske Sokolske župe

Božidar Popović, izaslanik bana Dunavske banovine, podnačelnik g. Bračinac, delegati bratskog društva Šid i sokolskih četa Adaševci i Berkasovo.

U temelj doma užidana je povela, a osvećenje izvršio je mesni prototajec g. Zlatko Popović, uz učešće celokupnog članstva, naraštaja i dece te mnogobrojnog grada.

Posle svečanog čina osvečenja prideren je zajednički ručak, gde su odbrane mnoge lepe zdravice o radu in uspehu Sokolskog društva Erdevik.

Sokolsko društvo Erdevik nada se, da će ga u izvršenju svog programa rada za vreme Petrove petoletke pomoci sva bratska društva in čete ma i najmanj svojim prilozima, kako bi ovo započeto delo bilo što pre dovršeno.

Prvenstvena takmičenja Sokolske župe Banja Luka

U nedelju 20. septembra o. g. održane su u Prijedoru utakmice Sokolske župe Banja Luka za župsko prvenstvo članova, vrste muškog naraštaja za župsku naraštajsku zastavu i vrste ženskog naraštaja za župsko prvenstvo za 1936. god.

Za utakmicu članova za župsko prvenstvo prijavilo se devet članova od katerih su utakmicerica pristupila samo tri člana i to Stevo Rodić, društvo Drvar, Vujičić Vlado, društvo Prijedor i Djeličić Milan, društvo Dobrljin.

Braća, koja su pristupila natečaju o župsko prvenstvo postigla su od mogućih 1400 tačaka sledeće uspehe:

Stevo Rodić, Drvar, postigao je 961 tač. = 68,64%.

Djetelić Milan, Dobrljin, postigao je 504 tač. = 36%.

Vujičić Vlado, Prijedor, postigao je 313 tač. = 22,50%.

Vrste muškog naraštaja za župsku naraštajsku zastavu postigle su od mogućih 4500 tač. sledeće ocene:

I mesto vrsta I Drvar sa 3956 tač. = 87,9% in time i ove godine osvojila prvenstvo i župsku naraštajsku zastavu.

II mesto vrsta I Banja Luka sa 3879 tač. = 86,20%.

III mesto vrsta II Banja Luka sa 2373,5 tač. = 52,72%.

IV mesto vrsta II Drvar sa 2163 tač. = 48,06%.

V mesto vrsta Prijedor sa 1981,50 tač. = 44,02%.

VI mesto vrsta Dobrljin sa 1088 tač. = 24,06%.

Kod pojedinaca od 700 mogučih tačaka plasirala su se na prva tri mesta ova braća:

I mesto Šuput Petar, Banja Luka, 658 tačaka.

II mesto Eker Miroslav, Banja Luka, 652 tačake.

III mesto Bahtijarevi Avdo, Drvar, 63

III mesto Bahtijarevič Avdo, Drvar, 638 tačaka.

U pojedinim granama natecanja postignuti su sledeći najbolji rezultati muškog naraštaja: u prostim vežbama postigao je Ličina Nenad 91 tačka, na vratilu postigao je Bahtijarevič Avdo 90 tačaka, preskok preko koze postigao je Kapor Momir 93 tačke, skok u daljinu postigao je Češljević Slobodan 539 cm, skok u visino postigao je Šuput Petar 160 cm, bacanje kugle 5 kg postigao je Češljević Slobodan 25,50 m, trčanje na 100 m postigao je Dimitrijević Drago na 11^{1/10} sek.

Ovi rezultati su vrlo lepi uspehi sistematskog rada i pripremanja takmičara za župsko prvenstvo.

Vrste ženskog naraštaja za župsko naraštajsko prvenstvo postigle su od mogućih 3900 tačaka sledeće ocene:

I mesto vrsta naraštaja Banja Luka sa 2502 tačke = 64,15%.

II mesto vrsta naraštaja Prijedor sa 1799 tačaka = 46,12%.

Kod pojedinkih postigle su od 600 mogučih tačaka prva tri mesta ove sestre:

I mesto vrsta I Drvar sa 3956 tač. = 87,9% in time i ove godine osvojila prvenstvo i župsku naraštajsku zastavu.

II mesto vrsta I Banja Luka sa 3879 tač. = 86,20%.

III mesto vrsta II Banja Luka sa 2373,5 tač. = 52,72%.

IV mesto vrsta II Drvar sa 2163 tač. = 48,06%.

V mesto vrsta Prijedor sa 1981,50 tač. = 44,02%.

I mesto Valenčić Nada, Banja Luka 514 tačaka.
II mesto Milić Bosiljka, Banja Luka 509 tačaka.
III mesto Kančar Olga, Banja Luka 404 tačke.

U pojedinim granama natecanja postignuti su sledeći najbolji rezultati ženskog naraštaja: u prostim vežbama Kančar Olga 91 tačka, skok u visino Valenčić Nada 125 cm, skok u daljinu Milić Bosiljka 414 cm, bacanje kugle 4 kg Milić Bosiljka 46,10 m, bacanje kugle 4 kg Milić Bosiljka 14,41 m, trčanje 60 m Vujasinović Ljubica 9 sek.

Natecanja izvršena su u najlepšem redu.

Posle podne priredena je javna vežba Sokolskog društva Prijedor uz učešće svih takmičara. Tom prilikom br. župski starec ing. Lazar Marković predao je župsku naraštajsku zastavu pobedničkoj vrsti Sokolskog društva Drvar, koja je istu osvojila za godinu 1936.

Utkamicama kao i javnemu času prisustvovao je veliki broj gledalaca, koji su s velikim interesovanjem pratili takmičenja i javne vežbe.

NATEČAJ

Načelništvo Saveza SKJ raspisuje natečaj za mesto stalnog saveznog prednjaka, po »Uredbi za nameštenike SSKJ«. (Ova se uredba može dobiti u Savezu SKJ, Beograd, Prestolonaslednikov trg 34.)

Reflektant treba da je sposoban vršiti savezne prednjake dužnosti u tečajevima, u kancelariji načelništva i stručnog odbora Saveza SKJ, u vežbanih načelnikih.

Molbe treba predložiti načelništvu Saveza do 1. oktobra 1936. godine.

Molbi treba uz katastralni broj sokolske legitimacije priložiti overene prepise:

- a) krštenice i domovnici,
- b) školskih svedodžbi,
- c) uverenja i svedodžbe o sokolskim i stručnim tečajevima i ispitima,
- d) Curriculum vitae.

O rezultatu natečaja biće kandidat pismeno obavešten.

Načelništvo Saveza SKJ

Zakaj tako malo sladkorja?

V vsakem Kneippovem zrcnu je 3/4 dragocenega prae-nega sladnega sladkorja. Po-tom tudi ni čuda, če je treba le še prav malo sladkorja za dober, zdrav zajtrk iz

hrvatskim kolegama, da se borba između Srba i Hrvata zameni dubljim shvanjanjem našeg narodnog jedinstva.

Napredna srpsko-hrvatska omladina, kojoj su bili vodi od Srba Pribičević, a od Hrvata Ivan Lorković, objavila je 1897 godine jednu vrstu svog manifesta u zbirici članaka sa nazivom »Narodna misao«.

Posebne svršene studije 1898 godine Pribičević je odbio stupanje u državnu službu i primio je mesto nastavnika u Srpskoj učiteljskoj školi u Pakracu. Odatle je prešao u srpsku preparandiju u Karlovec. Posle antisrpskih demonstracija u Zagrebu, u septembru 1902 godine, Pribičević je poveren uredovanju »Novog Srbobran«, glavnog organa Srpske samostalne stranke. On se primio te dužnosti u vrlo teškim prilikama kada su strasti i kod Srba i kod Hrvata bile raspljene i kada je Kuenov režim živo nastojao da te strasti i razvor što više pojaca. Pribičević je u tim trenutcima, mesto borbe s Hrvatima, preporučivao razumnu zajednicu s njima i glavne udarce upućivao je bečkim vlastodršcima i njihovim eksponentima. On je u tome pravcu reorganizao i Srpsku samostalnu stranku. Rezultati te politike videli su se ubrzo. Godine 1905 stvorene su riječka i zadarska rezolucija, kojima je dat sasvim nov pravac našoj nacionalnoj politici u Austro-Ugarskoj Monarhiji. Potom je 1906 godine, stvorena hrvatsko srpska koalicija, koja je odmah dobila znatnu većinu u Hrvatskoj i Slavoniji i bila glavni nosilac nacionalne politike u tim krajevima.

Osećajući značaj novog pokreta, bečki krugovi pokušavali su na sve načine da ga slome i kompromituju. Veleizdajnički proces 1908-9. godine voden je u glavnem protiv pristalica Hrvatsko-srpske koalicije. Ovaj proces bio je velikim delom uperen protiv Pribičevića iako on nije sedeo na optuženičkoj klupi pošto ga je štitio imunitet narodnog poslanika u peštanskem saboru. Da bi se srušila koalicija, za bavne u Hrvatskoj dovodeni su poznavati Rakocaj, Rauh, ukidan je ustav i uveden komesarijat, ali je koalicija ostala

slovačkoj, u koju se je pre nedavno povratio radi lečenja i gde je i umro.

Smrću Svetozara Pribićevića ne staje s našeg političkog života jedne od najmarkantnijih ličnosti, koja je kroz punih 40 godina svog javnog i političkog života predstavljala očenje najodlučnije borbe za naše narodno oslobođenje i ujedinjenje i za jugoslovensku misao, kojoj je ostao veran do svoje smrti, apstrahirajući njegovu kasniju političku taktiku, kao i greške. Treba napomenuti, da je pokojni Pribićević kao ministar prosvete uveo u srednje škole sokolsku telovežbu, a i sam je mnogo simpatisao sa Sokolstvom i priznavao se njegovim istomišljenikom, pa je i na pokrajinskom sletu u Ljubljani 1922 godine učestvovao u sokolskoj odori.

Ivan Hribar osamdesetpetgodišnjak. Ovih dana navršio je 85 godina svog života ministar u penziji i senator brat Ivan Hribar. Hribar spada u red najuticajnijih političara slovenačkog dela našeg naroda. O svom životu i borbama te o dobi, u kojoj je radio, izdao je dve debele knjige memoara, koje u mnogo čemu ispunjavaju prazninu naše nacionalne političke literature. Jubilarac radio se u Trzinu. Iz šestog razreda gimnazije bio je isključen i to iz svih srednjih škola bivše Austrije zbog odlučnog nacionalizma i panslavizma. Stupio je u službu osiguravajuće banke Slavije, kojoj je postao kasnije i direktor. Punih 13 godina bio je pre rata gradonačelnik Ljubljane, a i s ovog položaja morao je otiti zbog svog vatreng i intrasigentnog nacionalizma. Saradivao je još pre rata s ostalim Slovenima u granicama i van granica bivše dvojne monarhije. Za vreme svetskog rata bio je interniran. Nakon oslobođenja postao je prvi poslanik naše ujedinjene kraljevine u Pragu, kasnije prvi kraljevski namesnik u Sloveniji. Kada je bio osnovan Senat pokojni Viteški Kralj Ujedinitelj imenovan ga je senatorom. Brat Ivan Hribar pripada sokolskim redovima još od svoje rane mladosti; bio je nekoliko godina i starešina Ljubljanskog Sokola. Brat Hribar jedan je od osnivača Družbe sv. Ćirila i Metodija.

Duro Šurmin sedamdesetgodišnjak. 4 o. m. navršio je sedamdesetgodišnjicu života sveučilišni profesor i pisac dr. Duro Šurmin. Dr. Šurmin je rodom iz sela Sisčana kod Čazme. Nakon svesne gimnazije u Bjelovaru, studirao je na univerzitetu u Zagrebu, gde je kasnije bio srednjoškolski profesor. Godine 1906 postao je redoviti profesor zagrebačkog univerziteta, ali je bio 1908 zbog svog nacionalnog rada suspendovan sve do 1910 godine. Jubilarac je napisao niz odličnih studija i rasprava, na kojih ćemo spomenuti samo glavne: »Osobine današnjeg sarajevskog govora«, »Početak Gajevih novina«, »Prilog kulturnoj povesti Hrvatske«, »Bilješke na hrvatski preporod«, »Stvaranje Srbije«, »Knez Miloš Zagrebu 1848 godine« i t. d. Pre rata aktivno je saradivao u hrvatsko-srpskoj koaliciji, a u oslobođenoj domovini postao je 1921 ministar trgovine i industrije. Poznat je i kao ugledan novinar.

Herbert Dord Uels (Herbera George Wells) sedamdesetgodišnjak. Jedan od najvećih savremenih anglosaških pisaca H. G. Vels navršio je 22. o. m. 70 godinu svog plodnog života. Ovaj genijalni pisac, koji se u Bernarda Šoa ubraja među najjače pisanice današnjeg kulturnog sveta, spada u onaj red pisaca, koji utopistički gledaju u budućnost. Napisao je niz fantastičnih i utopističnih romana, koji su mu stekli veliku popularnost u čitavom svetu. Od njegovih najboljih dela valja spomenuti »Ukradeni bacile«, »Priče o prostoru i vremenu«, Nevidljivi čovek«, »Boj planeta«, »Prvi ljudi na mesecu«. Pored romana, priča i eseja napisao je i nekoliko naučnih dela, od kojih valja spomenuti odličnu »Svetsku istoriju«, uvod u biološko delo Heksleja »Nauka i život« te uvod u ekonomsko-političko delo »Rad, zdravlje i sreća čovečanstva«. Nakon smrti Galvorski izabran je bio Vels za predsednika PEN kluba, pa je bio 1933. i gost naše zemlje na kongresu Pen klubova u Dubrovniku.

Milan Rakić šezdesetgodišnjak. Dne 12. o. m. navršio je šezdeset godinu svog života Milan Rakić, jedan od najznačajnijih pesnika srpskog dela našeg naroda. Jubilarac rodom je Beogradjanin i sin ugledne porodice. Svršivši gimnaziju i pravne nauke stu-

pio je u diplomatsku službu. Služio je po raznim gradovima Evrope. Pre rata bio je niz godina srpski konzul u Pristini, gde je mnogo učinio za bednu srpsku raju, a posle rata bio je naš poslanik u Sofiji i Rimu. Rakić nije naročito plodovit pesnik, izdao je svega dve samostalne zbirke pesama i to »Pesme« 1904 godine te »Nove pesme« 1912 godine, ali je zato dubok pesnik sjajnog stila i savršene forme; na glasu je njegova krasna dika. Pokojni Skerlić bio je njegovim pesmama oduševljen, a i Branko Lazarević, koji je prema M. Rakiću mnogo kritičniji, pun je hvale.

V. I. Nemirović Dančenko. Dne 18. o. m. umro je od upale pluća u Podolskom sanatoriju u Pragu, u kojem je par dana pre umro i naš veliki političar Svetozar Pribićević, Vasilij Ivanović Nemirović Dančenko, nestor russkih pisaca i žurnalistika, kralj ratnih izvestitelja.

Pokojni Dančenko radio se je 23. decembra 1844 u Tiflisu, gde mu je otac služio kao oficir. Otac Dančenkova želio je da mu i sin postane vojnik, i šalje ga u kadetsku školu. Mladi Vasilij je naskoro napustio vojničko zvanje i posvetio se literaturi i žurnalistici. U godinama 1877-78 bio je ratni izvestitelj vodećih russkih listova u tursko-ruskom kraljevstvu i u rusko-japanskom ratu; bio je dopisnik najvećih russkih novina i u balkanskom te svetskom ratu. U Rusiji je ostao do 1922 godine, kada je pobegao i naselio se najpre u Berlinu, a kasnije u Pragu, gde je i umro. Bio je ne samo nestor russkih pisaca, nego i jedan od najplodnijih pisaca uopšte. Njegovih priča, putopisa, novela, pesama i romana ima oko 300 svežaka, pogledajte i drugi njegovi radovi.

Dne 12. o. m. navršio se 100 godina od smrti talentovanog nemačkog pisca i jakog dramatičara Kristijana Ditrha Grabea, koji je umro u gradu Delmoldu. Bio je savremenik Silera i Gete-a, s kojima se takmičio na dramskom polju.

je 20. o. m. javnu vežbu i natecanje sokolskih četa i na opste zadovoljstvo građanstva Dubrovnika izvelo svoj program.

Pre podne u 7 sati bilo je natecanje sokolskih četa na Gruškom Polju za srebrni lovov venac, prelazni dar blaženopočivog Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja.

Posle podne u 3 časova i 30 na šetalištu Kralja Aleksandra I izaslanik Nj. Vel. Kralja Petra II general g. Vučković, komandant mesta u Dubrovniku, predao je uz prigodan govor lovov venac sokolskoj četi Zaton, pobednicu na natecanju; ona već po treći put dobija ovaj pobednički venac. Zatim je dr. Dokić, izaslanik i prosvetar Sokolske župe Mostar, govorio o sokolskoj misli, sokolskim zadacima, kao i svrsi sokolskog vežbanja. Iza toga su izvedene proste vežbe muške i ženske dece, pa vežbe m. i žen. naraštaja, igre m. i žen. dece, proste vežbe članica, vežbe batinama — članovi, narodna koča — članice i žen. naraštaj i naposlett vežbe na spravama.

Program je završen velikom manifestacionom povorkom kroz grad, gde se klicalo Kralju, Jugoslaviji i Sokolstvu. — R-R.

GOSPIĆ. — Proslava rodendana Nj. Vel. Kralja Petra II. Ove godine proslavilo je naše Sokolsko društvo rodendan Nj. Vel. Kralja Petra II lepo i svečano nego ikad. — U subotu 5. oktobra u 20.30 formirala se je velika povorka pred sokolanom te je s glazbom, bakljama i lampionima kretnula kroz mesto. Na ulazu u Sokolski dom Kralja Aleksandra, koji se gradi, bila je izložena ogromna i divna slika Nj. Vel. Kralja ukrašena zelenilom, evecem i lancima od sijalica, a na domu je gorila bengalska vatrica; bacane su i rakete. U toj povorki bilo je oko 600-700 osoba. U nedelju 6. septembra prisustvovali su blagodarenjima u erkavama delegati društva i četa, a posle toga trebao je biti defile i manifestaciona povorka kroz mesto, ali je padala silno jaka kiša pa se je prešlo odmah na svečanu sednicu. Pozornica je bila vrlo lepo ukrašena. Dvorana je bila prepuna jako je vrlo velika. U 11 sati br. starešina otvara svečanu sednicu s topnim nacionalnim govorom te se program dalje odvija tačno po uputama br. Saveza.

Kad je svečana sedница bila svršena, br. starešina objavljuje, da je kiša prestala te da se ide u ophod mestom i pozivlje sve, da se svrstaju. U času je bila povorka gotova s glazbom na

Razne kulturne vesti

U nedelju, 20. o. m. proslavljena je na veoma svečan način 60-godišnjica opstanka i rada našeg Crvenog krsta. Svečanoj skupštini, kojoj su učestvovali delegati iz svih krajeva našeg zemlje, učestvovali su i izaslanik Nj. Vel. Kralja, zastupnici Kraljevske vlade, Narodne skupštine i Senata te raznih udruženja i korporacija. Na programu jubilarnih svečanosti bila je i akademija u Narodnom pozorištu te velika povorka po glavnim ulicama Beograda.

U selu Dvorje kod Cerkla otkriven je u nedelju 20. o. m. uz veliko učešće naroda, pevača i kulturnih društava spomenik našem velikom kompozitoru, autoru himne »Bože pravde« i »Naprej zastava Slave«, Davorinu Jeni.

U Banjoj Luci umro je 16. o. m. bivši poglavar naših muslimana Ibrahim efendija Maglajlić. Pokojnik je bio ne samo čeven teolog i crkveni organizator već i zaslужan nacionalni i kulturni radnik.

Ove godine slavi raska opera produkcija svoju stogodišnjicu. Mnoga pozorišta slovenskih naroda proslavljaju taj jubilej incesnacijom najboljih russkih opera. Nekoja pozorišta proslavljaju tu godišnjicu i najstarijom Glinkinom russkom operom »Život za cara«, koja je kao prva raska opera bila prvi put izvedena 27. novembra 1836. godine.

U Parizu slavio je ovih dana sedamdesetgodišnji svog života poznati francuski pisac Tristan Bernar, koji je poznat kao popularni autor mnogih komedija. Prvo delo bila mu je knjižica novela. Od njegovih komedija valja spomenuti »Daisi«, »Posilni gospodina majora«, »Nepoznati plesač«, »Kameleone«, »Dobri prijatelj« i t. d.

Dne 12. o. m. navršio se 100 godina od smrti talentovanog nemačkog pisca i jakog dramatičara Kristijana Ditrha Grabea, koji je umro u gradu Delmoldu. Bio je savremenik Silera i Gete-a, s kojima se takmičio na dramskom polju.

je 20. o. m. javnu vežbu i natecanje sokolskih četa i na opste zadovoljstvo građanstva Dubrovnika izvelo svoj program.

Pre podne u 7 sati bilo je natecanje sokolskih četa na Gruškom Polju za srebrni lovov venac, prelazni dar blaženopočivog Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja.

Posle podne u 3 časova i 30 na šetalištu Kralja Aleksandra I izaslanik Nj. Vel. Kralja Petra II general g. Vučković, komandant mesta u Dubrovniku, predao je uz prigodan govor lovov venac sokolskoj četi Zaton, pobednicu na natecanju; ona već po treći put dobija ovaj pobednički venac. Zatim je dr. Dokić, izaslanik i prosvetar Sokolske župe Mostar, govorio o sokolskoj misli, sokolskim zadacima, kao i svrsi sokolskog vežbanja. Iza toga su izvedene proste vežbe muške i ženske dece, pa vežbe m. i žen. naraštaja, igre m. i žen. dece, proste vežbe članica, vežbe batinama — članovi, narodna koča — članice i žen. naraštaj i naposlett vežbe na spravama.

Program je završen velikom manifestacionom povorkom kroz grad, gde se klicalo Kralju, Jugoslaviji i Sokolstvu. — R-R.

GOSPIĆ. — Proslava rodendana Nj. Vel. Kralja Petra II. Ove godine proslavilo je naše Sokolsko društvo rodendan Nj. Vel. Kralja Petra II lepo i svečano nego ikad. — U subotu 5. oktobra u 20.30 formirala se je velika povorka pred sokolanom te je s glazbom, bakljama i lampionima kretnula kroz mesto. Na ulazu u Sokolski dom Kralja Aleksandra, koji se gradi, bila je izložena ogromna i divna slika Nj. Vel. Kralja ukrašena zelenilom, evecem i lancima od sijalica, a na domu je gorila bengalska vatrica; bacane su i rakete. U toj povorki bilo je oko 600-700 osoba. U nedelju 6. septembra prisustvovali su blagodarenjima u erkavama delegati društva i četa, a posle toga trebao je biti defile i manifestaciona povorka kroz mesto, ali je padala silno jaka kiša pa se je prešlo odmah na svečanu sednicu. Pozornica je bila vrlo lepo ukrašena. Dvorana je bila prepuna jako je vrlo velika. U 11 sati br. starešina otvara svečanu sednicu s topnim nacionalnim govorom te se program dalje odvija tačno po uputama br. Saveza.

Kad je svečana sedница bila svršena, br. starešina objavljuje, da je kiša prestala te da se ide u ophod mestom i pozivlje sve, da se svrstaju. U času je bila povorka gotova s glazbom na

čelu te na čudo i pored tolike kiše su delovalo je sigurno 1500 lica u stroju, od toga dobar deo sa sela, koje ni ta kiša nije mogla ustaviti, da ne dode proslaviti rodendan svoga voljenoga Kralja. — V. S.

LJUBLJANA-VIČ. — Društvene lahkoatletske tekme naraščaja in dece.

V nedeljo 20. septembra t. l. so bile na letnem telovidašu viškega Sokola društvene lahkoatletske tekme naraščaja in dece, katerih se je udeležilo 46 oseb. Moški naraščaj v višem in nižem oddelku v šesteroboju, ženski naraščaj 1 vrsta v peteroboju, moška in ženska deca pa v četveroboju in v igri med dvema ognjem. Vsi tekmovalci in tekmovalke so nastopili v vzorni disciplini ter je imel zaradi tega sodniški zbor zelo lahko stališče. Tekme so bile ob 12. končane, nakar je sodniški zbor sešel točke in ugotovil naslednje uspehe: 1. moški naraščaj (višji oddelek) od 600 dosegljivih točk: 1. Šemrov Lado 550 točk, 2. Dejak Henrik 516, 3. Kobay Cveto 449, — nižji oddelek: 1. Možina Avgust 473, 2. Martulaš Pavle 469, 3. Lukman Rudolf 448. Ženski naraščaj od 500 dosegljivih točk: 1. Batić Zalka 365 točk, 2. Firm Iva 318, 3. Borštnik Sonja 208. Moška deca od 400 dosegljivih točk: 1. Petkovsek Milan 400 točk, 2. Trček Franc 366, 3. Šuligoj Anton 313 točk. Ženska deca je tekmovala zgorj zaradi veselja in zabave ter so dosegle deklice zadovoljive uspehe. Prvo mesto je zasedla Kobav Sandra, 2. Štabek Štefka, 3. Groščelj Majda. Želimo, da bi se tekme u prostih panogah še letos izvršile tudi pri članstvu. — J. H.

TRNJANI. — Javna vežba.

U nedelju 13. septembra o. g. u 4 sata posle podne održalo je ovo društvo na svoje letnem vežbalistu svoju ovogodišnju javnu vežbu, koja je bila dobro posećena kako iz domaćeg tako i iz okolnih sela.

Pre samoga početka javne vežbe održao je brat Doić Andrija, paroh iz Klokočevika, predavanje o Sokolstvu u njegovoj zadaći. Konac govora zavr-

šio je poklikom Nj. Vel. Kralju Petru II, što su prisutni jednoglasno prihvati.

Zatim je sledio sam program. U vežbama su nastupila 42 brata. Vežbe su izvedene složno i jednoobrazno. Seljaci i seljanke divili su se svojoj deci, susedima i svojim milim i dragim si-novima.

Citavo vreme javne vežbe kao i medu pauzama, svirala je naša društvena glazba.

Posle završenog programa nastalo je narodno veselje.

Uspeh moralni i materijalni je zadovoljavajući. — P. A.

VRBNIK. — Proslava Kraljeva rođendana. Sokolsko društvo Vrnik je i ove godine svečano proslavilo rođendan Nj. Vel. Kralja Petra II.

Uoči toga dana na vesco poklik zvona zapečrala su brojne zastave na kućama svih Sokola i Jugoslovena, a kad se spustila noć zatreptala su mestom čarobna svetla — oživoje Vrnik u prekrasnoj iluminaciji. Sokolsko društvo priredilo je tada bakljadu i u imponantnoj povorci pevajući narodne i patriotske pesme obišlo mesto. Klijeći oduševljeno Kralju, Porodici Karađorđevića i njegovoj Južnoslaviji prispoli su na Glavni trg, gde se dostojanstveno otpevala državna himna. Povorka je tada pevajući sokolsku koračnicu otšila u sokolovanu, gde se pevajući, klicajući ne beše kraja. Međni načelnik održao je lep govor, na koncu čega se oduševljeno zapevala slavenska himna »Hej Sloveni« i završila povorka.